

Historie Moravského Krumlova v datech

- 1260 – Moravský Krumlov povýšen Přemyslem Otakarem II. na město
- 1319 – 1621 (mimo 1318-1447) majitelé panství rod pánů z Lipé, po staletí zastánci úřadu nejvyššího maršálka Království českého
- 1368 – 1447 – majitelé panství páni z Kravař, osobní přátelé Jana Žižky z Trocnova a stoupenci kališníků
- 1458 – (11. – 12.6.) město navštívil český král Jiří z Poděbrad. Jeho nejmladší dcera Barbora byla provdána za Jindřicha VIII. z Lipé
- 1537 – (duben) na Krumlov přijíždí Paracelsus, aby léčil Jana III. z Lipé a jeho rodinu
- 1618 – Pertold z Lipé se účastní povstání české a moravské šlechty
- 1620 – (3.2.) zámek navštívil Fridrich Falcký, byl nadšen krásou a vybavením krumlovského sídla
- 1624 – panství zakoupeno Lichtensteiny
- 1690 – veliký požár zachvátil téměř celé město
- 1780 – zámek navštívil císař Josef II.
- 1805 – (23.11.) navštívil zámek Napoleon Bonaparte
- 1809 – (14.6. – 30.10.) tábořilo u Krumlova 10 000 mužů Napoleonova vojska
- 1908 – panství připadlo hraběcímu rodu Kinských
- 1938 – (10.10.) do města vstoupila německá armáda, M. Krumlov byl součástí okupačního pásma (tzv. pátého pásma)
- 1945 – (7. a 8. 5.) byl Krumlov bombardován Rudou armádou (zasaženo bylo více než 300 domů)
- 1963 – (4. 8.) na zámku byla zpřístupněn cyklus obrazů Slovanská epopěj Alfonse Muchy

Rakšice

1234 Rakšice darovány markrabětem Přemyslem klášteru křižovníků v Praze a ihned na to byly přikázány proboštovi sv. Hyppolyta ze Znojma. Od r. 1398 přináležely Moravskému Krumlovu.

Polánka

Kolem r. 1350 se uvádí nejstarší člen rytířského rodu Čas z Polánky (dle toho dostala Polánka své jméno).

Rokytná – dříve Rokyceň

Od r. 1052 se uvádí Rokytná jako podhradí župního hradu, který byl baštou proti náporu nepřátel při hlavním průchodu Moravou na cestě do Čech

1146 – hrad i podhradí bylo zpuštěno českým knížetem Vladislavem II. a olomouckým vojvodou Otou.

Osobnosti Moravského Krumlova

Theophrastus Bombastus z Hohenheimu – Paracelsus (10. 11. 1493 – 24. 9. 1541)

Přízvisko Paracelsus (tzn. proti Celsovi) znamenalo vyjádření jeho postoje k některým středověkým lékařským autoritám.

Procestoval mnoho zemí Evropy a získal si pověst zázračného lékaře.

V dubnu 1537 jej povolal těžce nemocný Jan III. z Lipé, kterého Paracelsus sice vyléčil, ale jeho syn po léčbě oslepl a další příbuzná pánů z Lipé dokonce zemřela. Po těchto neúspěších Paracelsus narychlo ujíždí do Bratislavy a pak do Vídně.

Podle pověsti bydlel v Krumlově pod věží. Měl zde dokončit své dílo *Astronomia magna* oder *Philosophia Sagas*.

Paracelsus zemřel v Salzburgu v r. 1541. Byl velkou osobností středověkého lékařství a některé jeho názory a poznatky se uplatňují dodnes v moderní medicíně.

MUDr. Mořic Odstrčil

90. léta 19. století se nesla ve znamení prosazování českého živlu v Rakousku-Uhersku a tato snaha trvala až do vzniku ČR. Tato osvětová činnost je v Moravském Krumlově spjatá s Maticí školskou (zal. 1882) mezi jejíž významné osobnosti a české mecenáše patřil MUDr. M. Odstrčil. Spolu se svou ženou založil českou školu v Mor. Krumlově. Jednotřídní matiční škola byla otevřena 1887 a chodilo do ní 38 dětí. MUDr. Odstrčil r. 1888 daroval matici svůj dům, aby mohla českou školu rozšířit. Celá jeho rodina se významně zasloužila o českou věc v době, kdy byla prosazována germanizace.

Dnes na domě, kde byla zřízena česká škola, je pamětní deska a ulice nese jeho jméno. Na zámku je pak umístěna malá expozice – pracovna dr. Odstrčila.

Historické a přírodní památky

Zámek

První zmínka pochází z r. 1279. Hrad pochází z doby pánů z Obřan. Za pánů z Lipé se začalo s přestavbou v renesančním slohu (1512 - 1562). Nádvoří obstupují tři etáže arkád, které řadí zámek ke skvostům zaalpské renesance na Moravě (stavitel Leonardo Garus de Biso). V objektu byl zpřístupněn cyklus obrazů *Slovanská epopěj* od Alfonse Muchy, malá výstavka upomínající na pobyt středověkého lékaře Paracelsa a expozice pracovny místního lékaře a zakladatele české školy MUDr. Mořice Odstrčila. *Slovanská epopěj* je nyní umístěna v Praze.

Zámecký park

V 17. stol. to byl spíše udržovaný les (Wildpark). Po povodni 1670 byl založen „dolní park“. V letech 1772 – 1780 kněžna Eleonora z Oettingenu dala v místě příkopu vystavět klenutý tunel a založila tzv. anglický park. V parku je vysázeno několik druhů vzácných dřevin. Město park udržuje a pravidelně jej renovuje.

Farní kostel Všech svatých

Je pravděpodobně nejstarší stavba ve městě. Kostel byl postaven 1248, v době 30 leté války při požáru města vyhořel, obnoven a přestavěn byl 1646 za Gundakara z Lichtenstejna. V kostele se nachází zachované náhrobní desky, jedna z nich patří i staviteli krumlovského zámku Leonardu Garu de Biso.

Lichtensteinská hrobka

Stojí nedaleko kostela Všech svatých. Zbudovat ji dala Eleonora z Oettingenu, manželka Karla Lichtensteina pro členy své rodiny. Klasicistní stavba z roku 1789 je vyzdobena erby a stromem života.

Kostel sv. Bartoloměje

spolu s klášteřem spadá do pol. 14. stol. Povolení ke stavbě vydal papež Inocenc VI. v Avignonu 2.2.1354 pro řád Augustiánů. Za husitů byl klášterní komplex opuštěn a pobořen. Dnes je klášter sídlo městského úřadu, kostel s barokním interiérem slouží církevním účelům. Před kostelem stojí barokní sousoší Ecce homo z r. 1695.

Kaple sv. Floriána

K panoramatu města neodmyslitelně patří návrší s kaplí. Ke kapli se vztahuje legenda o záchraně knížete Antonína Floriána z Lichtenštejna. Na památku dal kníže na kopci postavit kapli v letech 1695-1697. Kaple byla zasvěcená sv. Floriánu, který se stal i patronem města. První neděle po sv. Floriánu (v květnu) je zde každoročně sloužena mše a koná se pouť. Při opravě památky 1997 byl nalezen v jedné z věží kaple kovový tubus, který obsahoval mince a noviny z roku 1912. 28. dubna 1998 byl tubus uložen zpět s dokumenty ze současného dění ve městě společně s kopií původního materiálu.

Knížecí dům

Ve 13. stol. založen řádem německých rytířů, nejstarší dochovaný dům na náměstí. Od r. 1958 je zde umístěno městské muzeum. Po úpravách počátkem 90. let je zde vybudována i galerie. Ostatní prostory slouží pro služby a obchod.

Židovský hřbitov

Nejstarší písemná zmínka o židech pochází z r. 1402, židovská obec se konstitovala v polovině 15. stol. Sídli v severní části městského jádra (dnešní ul. Palackého, Růžová). Synagoga z r. 1547 byla zničena náletem v r. 1945. Hřbitov byl založen v 16. stol. Na jeho ploše se nachází 406 náhrobků, z nichž nejstarší čitelný je z r. 1613. Pohřbívalo se zde do počátku 2. světové války.

Kostel sv. Vavřince v Rakšicích

Pochází z poloviny 16. stol. Věž je však starší a také oblouková klenba presbytáře je v gotickém slohu.

Kostel sv. Leopolda v Rokytne

Po požáru původního kostela dal roku 1775 nynější kostelík postavit kníže Karel Josef z Lichtensteina. Nízká věž byla přistavěna r. 1798. Při kostele je hřbitov s ohradní zítkou z období baroka.

Navrhovaná národní přírodní rezervace (NPR) Krumlovsko – rokytenské slepence

K zajímavým přírodopisným útvarům Moravskokrumlovska patří slepencové skály u Mor. Krumlova, Rokytne a Budkovic. Soustavu Krumlovských lepencových skal charakterizují tři dominanty: Buben, Floriánek a Křížový kopec. 2 km severněji navazuje linie Rokytských skal – Vídeňská skála, Tábor, Babky a Rokytské stěny. Na Rokytském potoce lze obdivovat 2 vodopády. Rozbrázděná údolí vytváří dobré podmínky pro vznik druhově bohatých společenství rostlin a živočichů. Z nejvýznamnějších druhů je možno jmenovat endemický hvozdík moravský, dekorativní druhy jako kosatec nízký, tremdova bílá aj.

Tipy na pěší výlety

Okolí M. Krumlova je ráj pro turistiku, jak pěší, tak cyklo. Větší část z doporučených cílů je možno absolvovat i na kole.

Prvním turistickým cílem jsou památky M. Krumlova. Cestu je možno absolvovat pěšky, na kole, ale i autem.

Floriánek – hradby u gymnázia - kostel sv. Bartoloměje – Knížecí dům – farní kostel Všech svatých a Lichtensteinská hrobka – zámek – zámecký park – židovský hřbitov – údolím řeky Rokytné okolo slepencových skal na střelnici (cyklotrasa).

Druhým turistickým cílem může být příroda v okolí M. Krumlova.

Cesta pěšky – tunelem u zámku – údolím řeky Rokytné okolo rokytenských slepencových skal – kolem vodopádů – k Mariánské studánce – ke kapličce zbudované francouzským vojskem a zpět do M. Krumlova.

Na kole – tunelem u zámku – značenou cestou pod osadou Rokytná – Budkovice – směr Ivančice.

Další cíl vede od bistra Kolis – k Vrabčímu hájku – k Dobřínsku – Jamolice – u Jamolic do údolí řeky Jihlavy nebo rovnou k Templštině (zřícenina hradu).